

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI'NIN

“AVRUPA GÜVENLİĞİ VE TÜRKİYE”

KONFERANSI

AÇILIŞ KONUŞMASI

02 Nisan 2004

Ceylan Intercontinental Hotel

Değerli konuklar,

Türkiye'nin Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası'ndaki yeri ve oynadığı rol hakkında bazı görüşlerimi sizinle paylaşmak istiyorum. Böyle bir fırsatı bana verdiğiniz için çok teşekkür ederim. Bildiğiniz gibi, Soğuk Savaşın sona ermesiyle hür ve birleşmiş bir Avrupa'ya kavuşma şansını yakaladık. Ancak ne yazık ki Soğuk Savaşın ertesinde bölgesel çatışmalardan iç savaflara uzanan yeni, önceden tahmin edilmesi mümkün olmayan ve büyük tehlikeler içeren engellerle karşı karşıya kaldık. Bu bağlamda, 11 Eylül 2001 saldırıları hiç kuşkusuz uluslararası güvenlik ortamının nasıl değiştiğini ortaya koyan çok önemli bir dönüm noktası olarak karşımıza çıkmakta.

NATO uluslararası güvenlik alanındaki temel değişikliklerle etkin olarak başa çıkmak için bir dönüşüm süreci içine girmiştir. Yeni güvenlik ortamına kendisini uyarlamaya çalışan NATO bir taraftan müttefiklerinin sayısını arttırmış, diğer taraftan ise giderek temel işlevini savaşa hazırlanmaktan barışın dayatılmasına dönüştürmüştür.

Bu gelişmelere paralel olarak Türkiye'nin de İttifak içindeki yeri ve rolü yeniden tanımlanmaya başlamıştır. Türkiye, Soğuk Savaş döneminde Varşova Pakti'nden kaynaklanan tehditlere karşı İttifakın güney kanadının savunulmasında hayati bir rol üstlenmiştir. Doğu-Batı ayrılığının ortadan kalkmasıyla, Türkiye'nin de kendisini yeni tehditlerin ve risklerin yoğunlaştığı Balkanlar, Kafkasya ve Orta Doğu'dan oluşan üçgenin tam orta yerinde bulduğu bir gerçektir. NATO tarafından tanımlanan 16 potansiyel kriz senaryosunun 13'nün coğrafi olarak Türkiye'nin hemen yanıbaşında olduğu düşünülürse, bugünün güvenlik ortamında Türkiye artık İttifakın güney kanadını değil bizzat ön cephesini savunmak durumundadır.

NATO'nun ikinci büyük ordusuna sahip olan Türkiye'nin İttifaka katkısı özellikle uluslararası krizlerin silahlı çatışmaya dönüşmesini önlemek ya da saldırıları engellemek yönünde bugüne değin belki de hiç olmadığı ölçüde hayati bir değer kazanmaktadır. Nitekim, Türkiye'nin Somali'de, Arnavutluk'ta, Bosna-Hersek'de, Kosova'da ve Afganistan'da uluslararası barışı koruma güçlerinin içinde yer aldığını görüyoruz. Ancak, inanıyorum ki Türkiye'nin Avrupa savunmasına katkısını sadece konuşlandırabileceği ve kullanabileceği askeri güç kapasitesiyle sınırlı görmek mümkün değildir. Müttefiklerimizin sık sık Türkiye'yi ya Avrupa'nın çıkarlarının korunması yolunda kullanılabilecek önemli bir muharip güç ya da çok özel coğrafi-stratejik konumundan ötürü çevre bölgelere askeri güç yollamak için ihtiyaç duyulan bir köprü olarak algıladıklarına şahit oluyoruz. Oysa ki Türkiye'nin Avrupa savunmasındaki rolü bundan çok daha karmaşık ve çok boyutludur. Türkiye her şeyden önce barışçıl yaklaşımı ve buna ilaveten Orta Doğu ve Orta Asya ile olan güçlü tarihsel, kültürel ve ekonomik bağları nedeniyle demokrasi ve kalkınmayı hedefleyen girişimlere entelektüel ve siyasi enerji sağlayarak önemli bir itici güç olabilecek kapasitededir. Türkiye aynı zamanda güvenlik ve istikrarın sağlanmasıyla ilgili olarak birçok konuda uluslararası koalisyonların oluşturulmasına liderlik ederek de Avrupa güvenliğine katkıda bulunabilir. Türkiye'nin Avrupa güvenliğiyle ilgili katkılarını düşünürken, uluslararası sorunların barışçıl çözümüyle ilgili olarak güven arttırıcı

önlemlerin geliştirilmesi yolundaki çabaları, mekik diplomasisini kullanmadaki ve resmi ya da gayriresmi olarak alternatif görüş alışverişi ortamlarının yaratılmasındaki becerisi de hesaba katılmalıdır.

Nihayet, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne başarılı bir şekilde entegrasyonunun da demokrasi, çoğulculuk ve siyasal modernliğin sadece Batılı toplumlarla sınırlı bir özellik olmadığını göstererek, medeniyetlerin çatışmasını kaçınılmaz görenlerin inançlarını boşa çıkartarak, AB'nin barışı inşa etme yetisini güçlendirecek bir faktör olduğu gerçeğinin altını çizmek istiyorum. Konferansın faydalı görüş alışverişlerine imkan veren önemli bir fırsat yaratacağını umuyor, sizlere yapıcı ve üretken tartışmalar diliyorum.